

2024/2130

1.8.2024

DECYZJA RADY (UE) 2024/2130

z dnia 26 lipca 2024 r.

stwierdzająca, że Rumunia nie podjęła skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 126 ust. 8,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Art. 126 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) przewiduje, że państwa członkowskie mają unikać nadmiernego deficytu budżetowego.
- (2) Pakt stabilności i wzrostu to zbiór przepisów opierających się na dążeniu do zapewnienia dobrego stanu finansów państwa jako środka służącego umocnieniu warunków stabilności cen oraz silnego, trwałego wzrostu gospodarczego, sprzyjającego tworzeniu nowych miejsc pracy. Pakt stabilności i wzrostu obejmuje rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97⁽¹⁾ dotyczące procedury nadmiernego deficytu, które zostało przyjęte w celu zapewnienia szybkiej korekty nadmiernych deficytów sektora instytucji rządowych i samorządowych.
- (3) W dniu 3 kwietnia 2020 r. Rada przyjęła na podstawie art. 126 ust. 6 TFUE decyzję (UE) 2020/509⁽²⁾ w sprawie istnienia nadmiernego deficytu w Rumunii w związku z planowanym niespełnieniem w 2019 r. kryterium deficytu określonego w TFUE oraz wydała na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE zalecenie mające na celu likwidację nadmiernego deficytu budżetowego w Rumunii najpóźniej do 2022 r.
- (4) W dniu 18 czerwca 2021 r., mając na uwadze głęboki spadek aktywności gospodarczej związany z pandemią COVID-19, Rada przyjęła zmienione zalecenie dla Rumunii na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE, zalecając zatem Rumunii zlikwidowanie nadmiernego deficytu najpóźniej do 2024 r. W szczególności Rada zaleciła Rumunii zmniejszenie deficytu nominalnego do 8,0 % produktu krajowego brutto (PKB) w 2021 r., 6,2 % PKB w 2022 r., 4,4 % PKB w 2023 r. i 2,9 % PKB w 2024 r. Było to zgodne z utrzymaniem nominalnej stopy wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto na poziomie 3,4 % w 2021 r., 1,3 % w 2022 r., 0,9 % w 2023 r. i 0,0 % w 2024 r. Takie redukcje odpowiadałyby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,7 % PKB w 2021 r., 1,8 % PKB w 2022 r., 1,7 % PKB w 2023 r. oraz 1,5 % PKB w 2024 r. W zaleceniu stwierdzono ponadto, że Rumunia powinna w pełni wdrożyć środki przyjęte już na 2021 r. a także ustanowić i podjąć dodatkowe środki niezbędne do osiągnięcia korekty nadmiernego deficytu do 2024 r. Wszelkie nadzwyczajne dochody należało wykorzystać na zmniejszenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych. W swoim zaleceniu Rada wyznaczyła dzień 15 października 2021 r. jako termin na podjęcie przez Rumunię skutecznych działań oraz, zgodnie z art. 3 ust. 4a rozporządzenia (WE) nr 1467/97, zobowiązała to państwo do przedkładania sprawozdania dotyczącego strategii konsolidacji, którą przewidziano w celu osiągnięcia celów. Ponadto zaleciła Rumunii przedkładania sprawozdania z postępów we wdrażaniu zalecenia co najmniej raz na sześć miesięcy, aż do skorygowania nadmiernego deficytu.
- (5) W dniu 24 listopada 2021 r. Komisja stwierdziła, że Rumunia wdrożyła skuteczne działania w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. wydane na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE, i uznała, że nie ma zatem potrzeby podejmowania dodatkowych kroków w ramach procedury nadmiernego deficytu. Od tego czasu Komisja stwierdziła, że Rumunia wywiązała się z tego zalecenia, ponieważ osiągnęła odpowiednie docelowe poziomy deficytu nominalnego w latach 2021 i 2022. Według zweryfikowanych przez Komisję (Eurostat) danych dotyczących wyników budżetowych deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Rumunii zmniejszył się z 7,2 % PKB w 2021 r. do 6,3 % PKB w 2022 r. Wstępne szacunki dotyczące 2022 r., które zostały przekazane w ramach notyfikacji o procedurze nadmiernego deficytu wiosną 2023 r., a następnie zweryfikowane wynosiły 6,2 % PKB, która to wartość była zgodna z docelowym deficytem nominalnym zaleconym przez Radę. Procedura nadmiernego deficytu pozostała zatem zawieszona. Z drugiej strony deficyt strukturalny zmniejszył się o 1,2 punktów procentowych (pp.) PKB w 2021 r. i o 0,4 pp. PKB w 2022 r., podczas gdy zalecane korekty wynosiły odpowiednio 0,7 pp. i 1,8 pp. PKB. Skumulowana korekta strukturalna w latach 2021–2022 była zatem niższa od zalecanej. Ponadto wzrost wydatków pierwotnych netto wyniósł 7,4 % w 2021 r. i 15,0 % w 2022 r., czyli znacznie przekroczył poziomy docelowe wskazane w zaleceniu Rady z dnia 18 czerwca 2021 r.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6).

⁽²⁾ Decyzja Rady (UE) 2020/509 z dnia 3 kwietnia 2020 r. w sprawie istnienia nadmiernego deficytu w Rumunii (Dz.U. L 110 z 8.4.2020, s. 58).

- (6) Od czasu przyjęcia zalecenia Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. wyniki gospodarcze Rumunii były zasadniczo zgodne z prognozami Komisji. Wzrost realnego PKB w latach 2021–2023 był zasadniczo zgodny z prognozami zawartymi w przeprowadzonej przez służby Komisji analizie sytuacji budżetowej w Rumunii w następstwie przyjęcia zalecenia Rady dla Rumunii z dnia 3 kwietnia 2020 r., określonymi w dokumencie roboczym służb Komisji z dnia 2 czerwca 2021 r., pomimo wstrząsów makroekonomicznych, które nastąpiły w tym okresie, a mianowicie rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie i wywołany nią szok związany z dostawami energii. Szacuje się, że wartość luki produktowej w 2023 r. była mniej ujemna, niż przewidywano w czerwcu 2021 r. Co więcej, wzrost dochodów publicznych był znacznie szybszy, niż prognozowano, głównie ze względu na wysoką inflację, ale również za sprawą struktury wzrostu realnego PKB, w której dużą rolę odgrywały dochody z podatków. Nawet jeśli wzrost PKB byłby prawdopodobnie niższy przy znacznie bardziej rygorystycznej polityce fiskalnej, podsumowując, zmiany makroekonomiczne nie mogą uzasadniać znacznie gorszych wyników budżetowych w porównaniu z zaleceniem Rady z dnia 18 czerwca 2021 r.
- (7) Nowa ocena działań podjętych przez Rumunię w celu korekty nadmiernego deficytu do roku 2024 w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. prowadzi do szeregu wniosków wymienionych poniżej.
- (8) Z danych dotyczących wyników budżetowych przekazanych przez Rumunię i zweryfikowanych przez Komisję (Eurostat) wynika, że deficyt rumuńskiego sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł w 2023 r. do 6,6 % PKB, czyli znacznie powyżej poziomu 4,4 % PKB zaleconego przez Radę i zaplanowanego przez Rumunię w jej programie konwergencji na 2023 r. Głównym powodem tego odchylenia był utrzymujący się bardzo wysoki wzrost wydatków publicznych, spowodowany głównie transferami socjalnymi, płatnościami odsetek, wydatkami na towary i usługi oraz wydatkami kapitałowymi. Na deficyt nominalny w 2023 r. miał również wpływ fakt, że w następstwie orzeczeń sądowych ujęto w statystykach podwyżki wynagrodzeń w sektorze publicznym, w wysokości 0,5 % PKB.
- (9) Wysiłek fiskalny w 2023 r. był znacznie mniejszy, niż zalecała Rada. Wynik strukturalny Rumunii pozostał na zasadniczo niezmiennym poziomie w 2023 r. - pogorszył się o 0,1 % PKB, a więc znacznie poniżej zalecanego przez Radę celu, którym była poprawa o 1,7 % PKB. Wzrost wydatków pierwotnych netto, skorygowany o środki polityki fiskalnej po stronie dochodów, był w 2023 r. znacznie wyższy, niż zalecano, i wyniósł blisko 12 % PKB, podczas gdy zalecana przez Radę wartość docelowa wynosiła 0,9 %.
- (10) W 2022 i 2023 r. silny wzrost realnego i nominalnego PKB przełożył się na bardzo silny wzrost dochodów sektora instytucji rządowych i samorządowych (o 20,8 % w 2022 r. i 14,2 % w 2023 r.), którego skala była znacznie większa, niż przewidywano w momencie wydania zalecenia Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. W obu latach większość nieoczekiwanych zysków po stronie dochodów została jednak wykorzystana do sfinansowania dodatkowych wydatków, a nie na zredukowanie deficytu budżetowego.
- (11) W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrośnie w 2024 r. do 6,9 % PKB. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 50,9 % na koniec 2024 r., z 48,8 % w 2023 r. Podobnie jak w poprzednich latach prognozowany wzrost deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 r. odzwierciedla wysoki wzrost wydatków bieżących tego sektora. W następstwie ostrożnej polityki płacowej w ostatnich latach, przewidywany jest znaczny wzrost, na poziomie dwucyfrowym (18,7 %) w 2024 r., wydatków na wynagrodzenia w sektorze publicznym, w ślad za niedawnymi uznaniowymi podwyżkami płac w sektorach edukacji, zdrowia i obronności. Ponowne obliczenie wysokości świadczeń w kontekście reformy systemu emerytalnego będzie wiązało się z krótkoterminowymi kosztami w latach 2024 i 2025 na poziomie 1,0 % w latach 2024 i 2025.
- (12) Oczekuje się, że w 2024 r. dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych będą rosły w szybszym tempie niż nominalny PKB ze względu na podejmowane wysiłki na rzecz poprawy poboru podatków dzięki cyfryzacji systemu podatkowego oraz wpływ pakietu środków zwiększających dochody, przyjętego jesienią 2023 r., który ma zwiększyć dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych o około 1 % PKB. Pakiet ten polega głównie na podwyższeniu opodatkowania osób prawnych, szczególnie w przypadku mikroprzedsiębiorstw, na podwyższeniu opodatkowania osób fizycznych, wynikającym z częściowego zniesienia preferencyjnych rozwiązań podatkowych w sektorach budownictwa i rolnictwa, na zniesieniu obniżonych stawek podatku od wartości dodanej na wybrane towary i usługi, na podwyższeniu podatku akcyzowego oraz na specjalnym podatku od obrotów banków i przedsiębiorstw międzynarodowych.
- (13) W związku z tym działania podjęte przez Rumunię w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. są niewystarczające. Rumunia nie osiągnęła docelowej wartości deficytu nominalnego w 2023 r. i według prognoz nie zlikwiduje nadmiernego deficytu do 2024 r. Wysiłek fiskalny okazał się znacznie mniejszy od zalecanego przez Radę, a wydatki pierwotne netto rosły znacznie szybciej, niż zalecono,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Rumunia nie podjęła skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Rumunii.

Sporządzono w Brukseli dnia 26 lipca 2024 r.

W imieniu Rady
Przewodniczący
BÓKA J.